

Ngay sau cuộc trưng cầu dân ý về Brexit, trong đó 52% người Anh bỏ phiếu ủng hộ rời khỏi Liên minh châu Âu (EU), nhiều người trong số cử tri Anh cảm thấy ánh sáng của hội nhập kinh tế đã bị dập tắt và những thời điểm đen tối đang ở phía trước nước Anh.

Các chiến lược đối với khối Liên minh châu Âu

Vào ngày 3/8/1914, đêm trước khi bắt đầu Chiến tranh thế giới thứ nhất, Ngoại trưởng Anh, Ngài Edward Grey đã có bình luận nổi tiếng: “Những ngọn đèn đang tắt trên toàn châu Âu; chúng ta sẽ không thấy chúng sáng lên nữa trong cuộc đời của chúng ta”. Ngay sau cuộc trưng cầu dân ý về Brexit, trong đó 52% người Anh bỏ phiếu ủng hộ rời khỏi Liên minh châu Âu (EU), nhiều người trong số cử tri Anh cảm thấy ánh sáng của hội nhập kinh tế đã bị dập tắt và những thoi điếm đen tối đang ở phía trước nước Anh. Không khí nóng bỏng ngay sau cuộc trưng cầu ý dân ở Westminster đã thúc đẩy những lời buớc tới từ lời về chiến dịch trưng cầu ý dân được hỏi và những sự chia rẽ trong chính phủ. Một nguyên tắc đàm phán cơ bản là có sự thông suốt về phía các nước, và điều này đang thiêu trầm trọng – một cơ sở không may để bắt đầu cái sẽ là cuộc đàm phán quan trọng và phức tạp nhất trong lịch sử nước này.

Những giờ phút hừng hực, có một sự diu hiu kỳ quan. Nhà lãnh đạo mới của đảng Bảo thủ Theresa May đã nổi lên từ tình trạng rời lỏng chính trị và đã nhanh chóng cho thấy kỹ năng quản lý bàn tay thép mà nhiều thành viên đảng này đã ngỡ ngàng mà về một thế hệ duy nhất trước đây của Anh, Margaret Thatcher. Sau khi được nhậm chức thủ tướng vào tháng 7, May đã gặp bất những bộ trưởng có thể không hòa hợp và bắt nhiệm một nội các mới thật cân bằng. Mặc dù bản thân ủng hộ việc rời EU, bà đã nói câu “Brexit có nghĩa là Brexit” và đã khôn ngoan bỏ nhiệm vụ Bộ trưởng châu Âu và là người ủng hộ “rời EU”, David Davis, làm bộ trưởng phụ trách việc rời khỏi EU. Bộ trưởng thông tin mới quốc tế mới, Liam Fox, là một người khác ủng hộ Brexit, cũng như bỏ nhiệm vụ gây tranh cãi nhất của May: Boris Johnson làm Ngoại trưởng.

Những nhà bình luận trên khắp thế giới, chừa kể đến Ngoại trưởng Pháp Jean-Marc Ayrault, đã nhanh chóng gặp bất nhiệm gần đây nhất này, trích dẫn một số câu nói của Johnson, mà là ngón nghề của vị cựu thủ tướng London và là một nhà bình luận báo chí. Những việc bỏ nhiệm ông có thể tỏ ra là một động thái khôn ngoan. Johnson, người đã lãnh đạo thành công chiến dịch Brexit, vạch ra một sự khác biệt giữa việc phân đôi sự bá quyền của bộ máy công quyền Brussels và việc theo đuổi các mối quan hệ rộng rãi hơn với các nước châu Âu. Ông đã nói: “Có một sự

khác biệt lớn giữa việc rời khỏi EU và các mối quan hệ của chúng ta với châu Âu, mà nếu không có gì khác, sẽ được tăng cường và củng cố các liên chính phủ". Ông là một chính trị gia thực dụng không đả kích phe "hoài nghi châu Âu" các đoàn trong đảng của ông và hết sức được lòng dân. (Một cuộc thăm dò dư luận vào tháng 5/2016 đã tiết lộ rằng 52% người London tán thành và thành tích của ông với tư cách là thủ tướng, mặc dù cuộc thăm dò dư luận hầu như trung lập ý dân cho thấy sự yêu mến đó bị suy giảm). May mắn cho ông và không còn nghi ngờ gì sẽ trông chờ vào ông can đảm nhất thành với các nhà lãnh đạo nước ngoài và cuối cùng giúp chúng ta bắt đầu thu hẹp cuộc Brexit trong nước.

Mặc dù các cuộc chi tiền của Fox và Johnson xuất hiện gần đây có thể đe dọa sự ổn định của Chính phủ Anh phải cho thấy một mặt trận thống nhất trước châu Âu, May là một nhà chính trị nghiêm túc không có khả năng khoan nhượng cho sự cải thiện này. Ông lưu ý rằng bà đã cho thấy sự ủng hộ dành cho Johnson bằng việc ông chịu trách nhiệm khi bà là Bộ trưởng Phillip Hammond, Bộ trưởng Tài chính, đứng trong kabinet. Chính phủ mới đang việc Công đồng đối lập bị kết trong cuộc chi tiền hiện nay với nhà lãnh đạo không may mắn của chính đảng này, Jeremy Corbyn, người có được sự ủng hộ không đáng kể trong Quốc hội. Một phe đối lập yếu ớt có thể tiếp tục đối với chế độ dân chủ, nhưng nó có thể mang lại cho các vị bộ trưởng thuộc đảng Bảo thủ, những người sẽ hướng dẫn các nhà đàm phán về Brexit, không gian thoải mái để làm những gì được yêu cầu.

Tuy nhiên, có nhiều nhiệm vụ khó khăn ở phía trước. Thách thức đầu tiên sẽ là tìm ra người có đúng khả năng để thúc đẩy khả năng đàm phán của các quan dân chính của Anh. Các nhà bình luận tập trung gần như hoàn toàn vào việc thiêu các nhà đàm phán thông minh, từng là vô số các vấn đề liên quan đến phi thường mới được giới quyết trong sự thay đổi mối quan hệ của Anh với châu Âu. Khi những triển vọng nghị hiệp dành cho công dân Anh làm việc trong bộ máy Brussels hiện nay chắc chắn sẽ bị giảm đi, Chính phủ Anh cần để xuất những sáng kiến hợp tác cho những người giới nhất trong sự hỗ trợ và nước để đàm phán về Brexit dành cho Anh. Dù là các nhà đàm phán thông minh đầy dấn kinh nghiệm hay các chuyên gia về bất cứ thứ gì quy định tài chính đến Tòa án Công lý châu Âu cho đến nơi các người dân Anh sẽ được phép đánh bắt cá trích, họ sẽ có một khởi đầu thuận lợi khi tiếp xúc với các vấn đề và các nhà đàm phán của phía bên kia.

Sẽ khó khăn để các nhà đàm phán của Anh tán thành và ưu tiên nhiều vấn đề khó khăn cấp và những vấn đề tiếp đó những mục tiêu quan trọng nhất của đất nước này lên. Do đó, thật tốt nếu chính phủ nói rằng họ không vội vã kích hoạt điều 50, đi sâu khám phá trong hiệp ước của EU với rời khỏi liên minh này, một bước được yêu cầu để chính thức rời khỏi EU. Theo cách đó, mọi người, và đặc biệt là các nhà đàm phán

tập hợp ở Whitehall, sẽ có thời gian để chuẩn bị và tạo ra các chiến lược để đối phó các kết quả tốt nhất có thể đối với nhu cầu bên có lợi ích nhất có thể.

Mặc dù nó được đưa tin tại thời điểm đó như một lập trường cứng rắn đến khó chịu, thì công đồng đã cho thấy sự nhạy bén của bà với tư cách là một nhà đàm phán bằng cách tiếp cận đàm phán với các công dân châu Âu hiện sinh sống ở Anh rằng họ sẽ có thể ở lại sau khi Anh chính thức rời khỏi EU. Bà, không giống các đối thủ tranh giành ghế lãnh đạo đảng Bảo thủ, đã thừa nhận rằng đây là điểm đàm phán then chốt mà công đồng tiếp tục đóng vai trò đối lập sự nhạy bén bằng ngang bằng hoặc công đồng tiếp, có thể trên khía cạnh sự di chuyển từ do của người dân bên trong EU. Không may một sự ngạo mạn châu Âu tài năng sẽ có “lưỡi gươm Damocles” này lơ lửng trên đầu họ, nhưng phần lớn sự nhận ra rằng việc này, giống như nhu cầu chính sách, sẽ phải được đàm phán trong thế giới mới, hậu trường của ý dân này.

Bà May cũng có thể học được từ các cuộc đàm phán trước đây, đặc biệt là thừa nhận mà Thủ tướng David Cameron đã ký kết với các nhà lãnh đạo EU vào ngày 19/2/2016. Ông đã giành được nhu cầu sự nhạy bén, như miễn cho Anh cam kết thành lập “một liên minh chặt chẽ hơn bao giờ hết”, ngỏ lời xin việc để nước này được yêu cầu đóng góp vào các gói cứu trợ khu vực Eurozone, và hơn nữa trợ cấp cho người có việc làm thu nhập thấp của đất nước này đối với những người nhập cư (mặc dù không phải một đồng mà ban đầu Anh yêu cầu). Tuy nhiên, những nỗ lực của Cameron để đàm phán quy định pháp quy của Quốc hội Anh đối với những đòi hỏi của Ủy ban châu Âu đã không được như mong đợi, cũng như những nỗ lực của ông nhằm miễn cho Anh những quy định tài chính của EU. Những người hoài nghi về châu Âu luôn luôn khó có thể hài lòng và nhanh chóng nói rằng ông đã không thể giành lại được quyền kiểm soát của đất nước đối với chính các vận động của mình.

Những bài học từ kinh nghiệm đó sẽ đưa đến việc lập kế hoạch đàm phán hiện nay. Chúng ta, cần cam kết thêm nhiều thời gian hơn cho việc xây dựng dần các khối liên minh trong số 27 nước thành viên. May đã đến thăm các quốc gia Trung và Đông Âu như Hungary, đi đầu cho thấy rằng bà thừa nhận cần dành nhiều thời gian hơn cho việc xây dựng sự đồng hành khắp các địa phương này.

Thách thức tiếp theo là các cuộc tranh đấu nội bộ của Anh. Ở đây, May đã cam kết không vi phạm nguyên tắc 50 cho tới khi bà đàm phán được “một cách tiếp cận toàn Anh” giữa quy định các mối quan hệ ở Bắc Ireland và Scotland. Hai khu vực này đã bỏ phiếu vào EU, và Scotland đe dọa tiếp tục bỏ phiếu “rời khỏi Anh”. May đã đến thăm Edinburgh vào giữa tháng 7 và sau đó 10 ngày đã đến Belfast, gửi đi một dấu hiệu rõ ràng cho thấy cam kết của bà trong việc đưa những quan ngại của các chính quyền được ủy thác này vào các cuộc đàm phán.

Một vấn đề nữa là không ít hơn 11 cuộc bầu cử quốc gia đã diễn ra ở các nước thành viên EU trong 2 năm tới. Bởi vì tình hình này thay đổi tiến trình của các cuộc đàm phán. Các báo cáo hiện nay cho thấy rằng Chính phủ Anh sẽ chỉ đợi cho tới sau khi cuộc bầu cử ở Pháp và Đức trong năm tới để tiến hành điều khoản 50, đẩy việc khởi đầu tiến trình đàm phán chính thức kéo dài 2 năm tới cuối năm 2017, mà sẽ mang lại cho Anh thêm thời gian để chuẩn bị.

Ngay sau cuộc trưng cầu ý dân, các nhà lãnh đạo ở Brussels và ở vài thủ đô EU đã báo về những lập trường dường như không thay đổi. Jean-Claude Juncker, chủ tịch Ủy ban châu Âu, đã tuyên bố: “Brexit sẽ không phải là cuộc ly thân tình”. Thủ tướng Đức Angela Merkel đã bác bỏ các cuộc đàm phán chính thức trước khi tiến hành điều khoản 50, tuyên bố rằng hành động này không nên “mất nhiều thời gian”. Tổng thống Pháp Francois Hollande đã yêu cầu Chính phủ Anh nhanh chóng để trình thông báo điều khoản 50.

Tuy nhiên, quan trọng là cần nhìn vượt ra ngoài những tuyên bố này, mà có thể được xem là mở ra những mảnh khóc thủng lỗ thủng, đến những lợi ích của bên của tất cả các bên, nơi cuối cùng gần như chắc chắn sẽ tìm thấy nhiều sự linh hoạt hơn. Trong nhiều trường hợp, thì lợi ích chính từ của các bên ở phía kia trên bàn đàm phán có thể có những lỗ thủng hơn cam kết của họ đối với những gì Brussels muốn gọi là “đán châu Âu”. Những tuyên bố công khai từ Paris và Berlin đã bắt đầu thay đổi, với việc Hollande nói ông chấp nhận rằng Anh cần thời gian để chuẩn bị cho các cuộc đàm phán hỏi trưng cầu ý dân và Michael Roth, Bộ trưởng các vấn đề châu Âu của Đức cho rằng đất nước này có thể có một đóa về “độc biệt” bên trong EU. Thậm chí Merkel hiện nay thì cho thấy rằng các cuộc đàm phán không nên bắt đầu trước cuộc bầu cử ở Đức vào năm tới, mà sẽ không diễn ra sớm hơn ngày 27/8/2017. Lập trường của tất cả các bên tham gia tất yếu sẽ tiếp tục thay đổi khi họ phân định một loạt áp lực trong nước và các áp lực khác.

Cần nhắc cuối cùng dành cho Anh là tránh có các cuộc đàm phán về thể chế duy nhất, với “4 trụ cột” của nó (tự do lưu chuyển hàng hóa, dịch vụ, tài chính và con người), được tách ra khỏi các cuộc đàm phán về những mối quan hệ khác. Mặc dù các vấn đề thủng lỗ thủng và nhập cư năm ở vị trí cao trong chương trình nghị sự, sẽ là sai lầm nếu chúng được đàm phán bên trong khuôn khổ thể chế duy nhất. Nó có thể là một vấn đề sẽ được đàm phán trong một lĩnh vực không liên quan, như y tế, báo về người tiêu dùng, hay các quy tắc cho nền kinh tế số, có thể mang lại một cái nhìn rõ ràng về một thể chế thuôn và vấn đề thể chế duy nhất đi đầu khó khăn.

Bước kế tiếp, mà các nhà đàm phán của Anh sẽ liên tục cần phải xem xét lại và hiệu chỉnh khi họ ngồi tại bàn đàm phán, là áp dụng giá trị tương đối đối với mức vốn đầu trong nhiều chương trình nghê sẽ theo quan điểm của mỗi bên tham gia đàm phán. Họ sẽ tìm kiếm càng nhiều vốn đầu càng tốt ở nơi có hai bên (hoặc nhiều bên) tham gia gắn cho cùng một vốn đầu một giá trị khác nhau. Trong Hiệp ước Thương mại David 1978, người ta cho rằng Ai Cập và Israel không thể nhất trí về việc làm thế nào để phân chia Sinai mà ban đầu có hai cùng mục đích. Nhưng họ mục đích có bản đồ này vì nhiều lý do khác nhau. Israel cần một vùng đệm chống lại một cuộc tấn công bất ngờ. Ai Cập coi khu vực này là vốn đầu thanh thế và tầm quan trọng lịch sử - mà nó nên là của người Ai Cập như nó đã vậy từ thời các Pharaohs. Giải pháp là để nó trở thành một phần của Ai Cập nhưng với một cam kết tiếp tục duy trì khu vực này phi quân sự hóa. Có hai phía đã có những gì họ muốn: Israel được an toàn, còn Ai Cập có chủ quyền. Hôm nay cái được gọi là “tạo giá trị” sẽ có được sự rõ ràng này, nhưng việc tấn công những khác biệt này là một trong các yếu tố cần nhận xét của học thuyết đàm phán. Các nhà đàm phán về Brexit cần tìm kiếm các vốn đầu có giá trị cao để một nhà đàm phán theo đuổi và có cái giá phải trả tương đối thấp để một nhà đàm phán khác nhượng bộ. Càng nhiều vốn đầu có thể được nhận diện ở nơi cái giá và giá trị đối với các bên tham gia là khác nhau, thì càng dễ dàng hơn để tạo ra nhiều trao đổi.

Trên hết, EU cần thiết lập các quy tắc rõ ràng về giao tiếp với báo giới và công chúng về các cuộc đàm phán. Những quy tắc này sẽ kêu gọi làm cân bằng tính minh bạch một cách cần thận với sẽ cần thiết phải suy xét thấu đáo, để các thỏa thuận có thể được tạo ra và được thực hiện mà không bị làm hỏng bởi những tiết lộ công khai sớm trước công chúng. Thỏa thuận cuối cùng về việc Anh rời khỏi EU có thể khó quan trọng nhiều so với cuộc tranh luận sớm sau cuộc bỏ phiếu vào ngày 23/6/2016 cho thấy nó có thể là vậy. Nhưng một khi đạt tới một thỏa thuận toàn diện, Chính phủ Anh sẽ đối mặt với một thách thức lớn còn lại: quảng bá các gói này đến một dân chúng quá bị phân cực hóa bởi cuộc tranh cãi ý dân.

Theo “[Foreign Affairs](#)”

Hồng Trà (gt)